

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ

Данильченко Д.

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Груцинська Н.М., д. екон. наук, доц.

Питання взаємодії суспільства та влади піднімалося ще західноєвропейськими філософами. Традиційна точку зору на розуміння свободи була висунута філософами ще у XVII–XIX ст. Свобода ними пов'язувалась з відокремленням людини від суспільства, невтручанням держави в особисті справи громадян, визнанням свободи особистості сферою, вільною від правового регулювання. Такий підхід не відповідає сучасності, а тому актуалізує дану проблематику та обумовлює наукову розвідку в напрямку пошуку ідентифікації основних концептуальних та дослідницьких підходів щодо розуміння особливостей взаємодії суспільства та влади, визначення та аналіз фундаментальних підходів сучасності, утвердження принципів побудови сильної держави та розвинутого суспільства у контексті їхньої взаємодії в сучасній Україні.

Виявлений інтерес до проблеми взаємодії суспільства та влади не є випадковим. Підвищений інтерес до цієї проблеми визначено проявом демократії і її розвитком. Адже процес розвитку України в даний момент показує тенденцію підвищеного впливу громадянського суспільства на різні сфери його життя, тим самим розширюючи практику прояву автономії (самоврядування) в різних сферах суспільного життя, підвищуючи роль суспільства в системі державного управління.

Загальновідомо, що відсутність або недостатній розвиток суспільства є головною перешкодою як демократії, так і державного управління. Розвиток громадянського суспільства – невід'ємна складова всіх демократичних правових держав світу. Однак, поза всякими сумнівами залишається і той факт, що суспільство не здатне самостійно забезпечити потреби населення в системі публічного адміністрування без ініціації, нормативної та контролюючої функцій держави. Становлення демократії в Україні можливо тільки у взаємодії суспільства та влади.

Зокрема, об'єднуючою ланкою цих концепцій має стати визнання значущості партнерської взаємодії влади і суспільства для забезпечення соціально-економічного розвитку як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях.

Будь-яке суспільство або держава мають життєво важливі інтереси, без яких неможливе їх існування і розвиток: для суспільства – це сукупність потреб, задоволення яких забезпечує можливість гармонійного вдосконалення; для держави – це соціально-економічний розвиток країни. І тільки взаємодія між владою і суспільством сприятиме забезпеченню високих і стійких темпів їх розвитку і досягненню стратегічних цілей[1].

Розгляд громадянського суспільства як чинника демократії через призму політичної культури дає можливість скласти узагальнене, інтегроване уявлення про сукупність умов громадянського суспільства в Україні. Адже саме історичні аспекти та передумови його формування мають відображення в структурах масової політичної культури, визначаючи її характер, зміст і тенденції еволюції.

Це означає, що без інноваційного потенціалу масової політичної культури не можна скласти уявлення про інноваційний потенціал інших базових соціальних інститутів і, в першу чергу, громадянського суспільства.

Сьогодні Україна знаходиться на етапі трансформаційного процесу, коли не вдається вирватися із замкнутого кола: з одного боку громадянське суспільство може розраховувати на успіх в своєму поступальному русі лише на основі існування зрілих форм і інститутів правової держави, з іншого – створенню таких форм заважає слабкий розвиток правової і політичної культури більшості українських громадян.

Інституціоналізація громадянського суспільства передбачає процес, за допомогою якого організації і процедури здобувають цінність і сталий характер (розвиток кількісних і якісних ознак у формуванні інститутів, соціально-політична мобілізація та громадянська участь в реалізації їх специфічних функцій, зокрема, поширення демократичних цінностей) і результат, коли соціальні дії стають упорядкованими в соціально-структурні особливості (результатом процесу інституціоналізації є формування нових інститутів).

Формування громадянського суспільства, його взаємодія з владою мають ґрунтуватися на принципах справедливості, інтеграції та відповідальності, відкритості, гуманізму, зниження рівня нерівності, політичного плюралізму, демократії, збалансованості цілей і можливостей реалізації, оптимальному співвідношенні політичних та соціально-економічних відносин, вираженні громадянським суспільством власних інтересів незалежно від держави, забезпеченні провідного значення інституціоналізації в процесі реформ, з метою пом'якшення наслідків політичних змін, забезпечення громадської згоди та консенсусу у зв'язку з загрозою виникнення «замороженого конфлікту» на сході України.

Громадянське суспільство в сучасній Україні володіє потенціалом, спрямованим на боротьбу проти різного роду «фейкової» демократії, корупції, за справжню демократію, встановлення справедливих економічних відносин без позаринкових, кримінальних та напівкримінальних елементів суспільно-економічних відносин, що отруюють політичну та господарську діяльність у державі.

У цій ситуації громадянське суспільство здатне виступити чинником консолідації, мобілізації, громадської самоорганізації й масового патріотизму як найважливішого ресурсу державотворення, адже в найстисліші строки постала дієва мережа громадських ініціатив та об'єднань, що взяли на себе вирішення проблем. Волонтери й добровольці, мережеві спільноти, різноманітні громадські ініціативи та рухи становлять сьогодні основу реального та спроможного громадянського суспільства[2].

Спектром можливостей громадянського суспільства як системи недержавних відносин має стати самоорганізація і взаємодія громадян з метою: запобігання узурпації державної влади будь-якими її суб'єктами; пошуку консенсусу в системі реалізації базових соціальних цінностей при усвідомленні особою інтересу суспільства, держави як свого власного інтересу; практичного вирішення суспільних проблем.

Список використаних джерел:

1. Зарічний О. А. Взаємодія держави та громадянського суспільства через інститути участі громадян в управлінні державними справами. Європейські перспективи. 2015. № 1. С. 48-51.

2. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1698-18>

3. Грущинська Н.М. Принципи публічного управління та адміністрування в забезпеченні системності реалізації стратегії галузевої спрямованості у сучасних світових умовах. Збірник статей та матеріалів НАУ в умовах динамічного освітнього середовища. НАУ.2019. С.112-124